

**MELLERUDS
KOMMUN**

Riktlinjer för God ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Antagen av kommunfullmäktige den

Kommunstyrelseförvaltningen

Besöksadress: Storgatan 13, 464 80 Mellerud Telefon: 0530-180 00 E-post: kommunen@mellerud.se

Bankgiro: 5502-2776 Organisationsnummer: 212000-1488 Webbplats: www.mellerud.se

Innehåll

Riktlinjer för God ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv ..3	
Bakgrund	3
God ekonomisk hushållning för Mellerud	3
Långsiktiga finansiella mål	4
Kortfristiga finansiella mål	4
Kommunfullmäktiges mål (verksamhetsperspektivet)	5
Bedömning av god ekonomisk hushållning	5
Uppföljning av god ekonomisk hushållning	5
Resultatutjämningsreserv (RUR)	5
Bakgrund	5
Disponering	5
Upplösning	6
Resultatreserv (RER)	6
Bakgrund	6
Avsättning	6
Disponering	6

Riktlinjer för God ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Bakgrund

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten och att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Enligt kommunallagen ska kommuner varje år upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, det så kallade balanskravet. Balanskravet utgör en miniminivå för resultatet. Kommuner ska också ange finansiella och verksamhetsmässiga mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning i budgeten. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Finansiella mål behövs för att betona att ekonomin är en begränsning för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms i inom de finansiella målen, dvs koppling mellan ekonomi och verksamhet.

Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Det kan också beskrivas som att varje generation ska bära kostnaden för den service som konsumeras och inte belasta kommande generationer med kostnader. Ekonomisk hushållning handlar om att styra både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Kommunfullmäktigemål (verksamhetsperspektivet) och finansiella mål hänger ihop för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås. Enligt kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning ska årsredovisningens förvaltningsberättelse innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts för kommunen. Lagkravet innefattar därmed inte den kommunala koncernen.

Melleruds kommuns helägda bolag styrs via ägardirektiv, där ekonomiska mål för bolag anges. I ägardirektiven framgår också att kommunens vision och fullmäktigemål ska vara vägledande för bolag. I styr- och ledningssystemet står att fullmäktigemålen är styrande för nämnder och helägda bolag.

Kommuner och regioner kunde till och med bokslutet 2023 besluta att reservera medel till en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet med resultatutjämningsreserv, var enligt förarbetena till lagtexten, att ge en möjlighet för kommuner och regioner att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Från och med 2024 har möjligheten att reservera till en resultatutjämningsreserv tagits bort. Det kommer fortfarande vara möjligt att under en period om tio år (till och med utgången av 2033) ianspråka kvarstående medel i resultatutjämningsreserven för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel. Om kommunen har en resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna omfatta även denna.

Kommuner och regioner kan enligt kommunallagen besluta att ha en resultatreserv (RER). Syftet med resultatreserven är att kommuner och regioner ska ha möjlighet att spara delar av ett positivt resultat för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Hanteringen av resultatreserv ska regleras i en riktlinje för god ekonomisk hushållning. Denna riktlinje beskriver vad god ekonomisk hushållning betyder för Melleruds kommun och helägda bolag och kommunkoncernen samt hur resultatutjämningsreserven och resultatreserv ska hanteras.

God ekonomisk hushållning för Mellerud

För att nå en god ekonomisk hushållning har kommunen definierat finansiella och verksamhetsmässiga mål (kommunfullmäktiges mål). De finansiella målen tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling medan kommunfullmäktiges målen tar sikte på att verksamheten bedrivs efter politisk viljeinriktning, ändamålsenligt och effektivt och i enlighet med lagar och styrdokument. De finansiella målen ska formuleras så att de genererar ett ekonomiskt resultat som klarar framtida åtaganden. En stabil och uthållig ekonomi är en förutsätt-

ning för att trygga en bra verksamhet som tillgodoser medborgarnas krav på tjänsteutbud och service. De långsiktiga finansiella målen slår fast principer och avser de strategiska mer långsiktiga perspektivet, dvs. längre än budget och planperspektivet

För styrning, uppföljning och rapportering av verksamhet och ekonomi har kommunfullmäktige fastställt "Styr- och ledningssystem för Melleruds kommun". I den konkretiserar ansvarsfördelningen i syfte att fastställa att kommunens verksamhet bedrivs i linje med god ekonomisk hushållning avseende både verksamhet och ekonomi.

Det står bland annat:

- Kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.
- Kommunstyrelsen har det samlade ansvaret för att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen ska noga följa verksamhetens utveckling och ekonomiska resultat och övervaka att verksamheten utförs kvalitetssäkrat och effektivt samt bedrivs inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige beslutat.
- Nämnder och styrelse ansvarar för är att fördela budgetram till verksamheterna, driva verksamheterna inom tilldelad ram och följa upp budget och verksamhet enligt fastställd tidplan.
- Nämnd och styrelse som prognostiserar underskott ska omedelbart vidta åtgärder för att uppnå en budget i balans.

Långsiktiga finansiella mål

Detta så kallade generationsperspektiv innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det innebär också att den löpande verksamheten i normalfallet inte till någon del behöver finansieras med lån.

Mellerud ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten samt en stark ekonomi, där inkomster och utgifter ska vara i balans över tid och överskott är en förutsättning för att finansiera investeringarna. Kommunens tillgångar ska inte förbrukas för att täcka löpande behov, utan ett långsiktigt finansiellt handlingsutrymme ska skapas genom ett tillräckligt stort resultat. Det möjliggör för kommunen att skattefinansiera kommande investeringar, oförutsedda händelser samt att en ökad skuldsättning därmed förhindras. Investeringar i de verksamheter som är helt avgifts- och taxefinansierade kan finansieras med lån.

Det är viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas i för stor omfattningen. En hög soliditet innebär låg finansiell risk medan en låg soliditet innebära en hög risk för verksamheten. Nivån på soliditeten är beroende av investeringstakt, upplåning, andra skuldförändringar och ekonomiskt resultat.

Kortfristiga finansiella mål

De kortfristiga finansiella målen beslutas i budget inför varje ny mandatperiod året efter val. De ligger till grund för ambitionsnivån under perioden. De kortfristiga finansiella målen ska vara minst tre till antalet och innehålla följande mål:

1. Ett resultatmål, i förhållande till skatteintäkter och utjämningsbidrag

Målnivån påverkar kommunens ekonomiska handlingsutrymme på så väl kort som lång sikt, självfinansieringsgraden av investeringar samt soliditeten. Behovet av resultat påverkas av flera faktorer, kontroll på verksamhetens kostnader, värdesäkring av eget kapital, behovet av att skattefinansiera investeringar och behovet av likviditet för att kunna amortera på lån. Resultatkravet behöver därefter sättas på en tillräckligt hög nivå så att målnivåerna för soliditet, självfinansiering och låneskuld uppnås på sikt. Vid stora investeringsbehov bör målet ökas för att säkerställa en hög självfinansiering.

2. Investeringsmål, självfinansieringsgrad

En självfinansieringsgrad på 100 % av skattefinansierad verksamhet innebär att samtliga investeringar har finansierats med intäkter. En självfinansieringsgrad under 100 % innebär att investeringarna får finansieras med minskade likviditet eller lån vilket minskar det långsiktiga handlingsutrymmet. En resultatnivå över tid bör eftersträvas som kan finansiera investeringarna inkluderat exploatering.

3. Kapacitetsmål, soliditet

Soliditeten beskriver kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Soliditeten mäter kommunens förmögenhet och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel/eget kapital. Soliditeten påverkas av investeringsvolym, upplåning och resultatutveckling. Om soliditeten utvecklas positivt (ökar) innebär det att det finansiella handlingsutrymmet ökar. Soliditeten beräknas genom att ställa eget kapital minus ansvarsförbindelsen i förhållande till tillgångarna.

Kommunfullmäktiges mål (verksamhetsperspektivet)

Fullmäktigemål är övergripande mål som beslutas av kommunfullmäktige. Målen tas fram under mandatperiodens första år och sträcker sig från mandatperiodens andra år till nästa mandatperiods första år. Målen ska vara på en strategisk nivå samt beskriva den politiska viljeinriktningen för perioden. Målen ska vara resursavstämda.

Nämnderna beslutar om nämndmål utifrån fullmäktiges övergripande mål, De konkretiserar fullmäktiges mål inom respektive nämnds ansvarsområde och ska vara avstämbara inom ett år. Nämndens mål följs upp via nyckeltal/indikatorer som är kopplade till nämndmålen.

Det är nämndernas mål, kopplat till fullmäktigemålen som ligger till grund för bedömning av fullmäktiges målluppfyllelse.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Det är kommunfullmäktiges finansiella mål och fullmäktige mål (verksamhetsperspektivet) som definierar vad som är god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär att

- De finansiella målen uppnås
- Majoriteten av kommunfullmäktiges mål för verksamheten uppnås eller delvis uppnås

Uppföljning av god ekonomisk hushållning

Avstämning av god ekonomisk hushållning görs av kommunfullmäktige i samband med behandling av delårsbokslutet och i årsredovisningen.

En avstämning av helägda bolags ekonomiska mål utifrån ägardirektiv samt målluppfyllelse görs av kommunfullmäktige i samband med behandling av årsredovisning.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Bakgrund

Nya regler avseende resultatutjämningsreserv (RUR) träder i kraft den 1 januari 2024, det vill säga från och med räkenskapsåret 2024. De nya reglerna innebär att reservering till resultatutjämningsreserv upphör från och med 2024. Under en övergångsperiod fram t.o.m. 2033 finns möjlighet en att disponera eventuella kvarstående medel från RUR. Här regleras Melleruds kommuns regler för disponering av kvarvarande medel samt hantering av de medel som eventuellt finns kvar vid utgången av 2033.

Syftet med RUR är, enligt kommunallagen, att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. RUR kan dock aldrig användas till att långsiktigt driva den löpande verksamheten med underskott.

Disponering

Medlen kan användas när skatteintäkterna har en svagare utveckling till följd av lågkonjunktur.

För att få nyttja resultatutjämningsreserven ska balanskravsresultatet vara negativt. Disposition från resultatutjämningsreserven får göras så att balanskravet uppnås

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med i budget/bokslut. Disposition ur resultatutjämningsreserven beslutas av kommunfullmäktige efter förslag från kommunstyrelsen som redovisar en bedömning över förslagets effekter och konsekvenser på kommunens ekonomi. Beslut om disposition ur resultatutjämningsreserv fastställs i samband med årsredovisningen. Beslut om planerad användning av resultatutjämningsreserv fattas i samband med att budgeten antas av kommunfullmäktige.

Upplösning

Resultatutjämningsreserven kan ianspråkta till och med utgången av 2033. Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas då resultatreserven (RER) uppnått maxnivå, 4% skatteintäkter och utjämningsbidrag, dock senast år 2033.

Resultatreserv (RER)

Bakgrund

Enligt 11 kap 14§ kommunallagen (2017:725), får kommuner reservera medel i en resultatreserv som får användas för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås. Syftet med resultatreserven är att kunna bidra till en ökad flexibilitet i användningen av tidigare årsöverskott och därmed bidra till att uppnå god ekonomisk hushållning. Införandet av resultatreserv innebär att det ges större möjlighet att planera sitt sparande i syfte att nå en god ekonomisk hushållning och en förbättrad långsiktig ekonomistyrning. Reserven bör utifrån gällande koppling till god ekonomisk hushållning inte användas för att underbalansera budgetar eller driva löpande verksamhet över tid eller ha en för hög skattesats och fylla reserven inför en osäker framtid.

Avsättning

Avsättning får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.

Resultatreserven får högst uppgå till 4% skatteintäkter och utjämningsbidrag.

Beslut om reservering fattas av kommunfullmäktige i samband med att budgeten antas eller när årsredovisningen fastställs. Även om planerad avsättning beslutas i budgeten för kommande år är först när årsredovisningen fastställs som den slutliga avsättningen kan fastställs.

Disponering

Medel kan även användas för att täcka vissa särskilda, planerade kostnader av engångskaraktär till följd av nödvändig/större omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning, så länge det bidrar till god ekonomisk hushållning. Medel kan även användas till större oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till god ekonomisk hushållning.

Disposition ur resultatreserven beslutas av kommunfullmäktige efter förslag från kommunstyrelsen som redovisar en bedömning över förslagets effekter och konsekvenser på kommunens ekonomi. Beslut om disposition ur resultatreserv fastställs i samband med årsredovisningen. Beslut om planerad användning av resultatreserv fattas i samband med att budgeten antas av kommunfullmäktige.

Då medel ur resultatreserven disponeras ska en beskrivning göras i förvaltningsberättelsen, i anslutning till balanskravet, avseende skälen för och vilket ändamål som medel ur resultatreserven har använts.